

ВИХОДНЬ ШОДНЯ ВРАНЦІ.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

місячно (3 книжки)	5.00 зол.
чвертьрічно	15.00 "
піврічно	30.00 "
річно	60.00 "

В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 20 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 КОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-И "ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПО КОНФІСКАТІ. З ЦЬОЇ ПРИЧИНИ ВСІ НАШІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ПОЗА ЛЬВОВОМ НЕ ДІСТАЛИ І НЕ ДІСТАНУТЪ УЖЕ ПОНЕДІЛКОВО (З ДАТОЮ: ВІВТОРОК 6. ГРУДНЯ) ЧИСЛА „ДІЛА“. У НИНІШНЬОМУ ЧИСЛІ ПОВІДЬМО НА ОКРЕМІЙ СТОРІНЦІ ЦІКАВІШІ ВІСТКИ З ТОГО ВЧОРАШНЬОГО ЧИСЛА; РЕШТУ ТИХ ВІСТОК ПОДАМО ЗАВТРА.

Кооперативизм „Торговельник“ улаштонун

Жовта сідя Народнього Дому. — Джем Ябиз.

РАДІЄВА ПРОМОВА Д-РА ГУПАЛОВСЬКОГО.

види повне зрозуміння і прихильність для Карпатської України. Вони не сумнівалися, що Карпатську Україну заселяють виключно українці. Доля Вашого краю й народу лежить виключно в Ваших руках! — заявив през. Гаха.

На пресовій конференції для представників чеської, словацької й закордонної преси 3-ох рефератах зисовано ситуацію в Карпатській Україні. Ця конференція принесла чимало хісна, і то не лиш для справи Карпатської України, але й для доброго імені українського народу. Українці зі Закарпаття перестали бути предметом політичних, культурних і мовних згоріх: вони вже стали підметом.

Українська Національна Рада лиш тому може похвалитися успіхами, бо вона є справді єдиною заступницею населення Карпатської України, бо вона зуміла забідувати партійне життя в доведи до справжнього об'єднання.

Свою промову закінчив д-р Гуналовський закликком спільно змагати до спільної мети, під одним проводом.

Нові законні межі -
нова тактика.

(З приводу появи розпорядку про шкільний
побісит).

Львів, 6. грудня 1938.

(К.) На іншому місці нашого часопису по-
даємо інформацію „Дзєнніка Польского” про
найновіший дуже важний плебісцитний роз-
порядок міністерства освіти. Ще не маємо
оригіналу цього розпорядку, та проте не по-
требуємо його дожидати: того, що оголоше-
но, досить, щоби звернути увагу нашому гро-
мадянству на найважливіші справи нашого
національного відродження.

Тут пригадуємо коротко, з яких причин не вдалося минулого року, в листопаді і грудні, перевести загальною шкільною плебісцитну. Отож першою, вступною причиною тієї невдачі були труднощі, які роблено на ділі нашої території при легалізації підписів на шкільних деклараціях. Роблено труднощі, хто має ці підписи легалізувати, напр. міст чи натар. Колиж врешті українське населення почало чимраз більш посідаючи домагається виконання виразних під цим оглядом розпорядків міністра внутрішніх справ, тоді виникла нова трудність: прийшла інструкція, що лише ті місцевості мають право вносити шкільні декларації, в яких минуло 7 років від останнього правосильного устаткування мови навчання у школах цих місцевостей. Потім виявилось, що невідомо було, які це місцевості. Були різниці між тим, що подавала адміністрація влади і тим, що вказувала шкільна. Українські часописи були повні відомостей з місць а описами подробиць цих труднощів. З цього приводу внесено в сеймі три українські інтерпеляції, оляк це справи не помогло. Врешті прийшла, хто зна чи не найважливіша перепона: «Рідна Школа», яка на підставі свого статуту вела фактично плебісцитну акцію, одержала загрозу припинення її діяльності, коли буде вистіг цю акцію далі. Мовляв, акція має масовий характер, іде на Волині і Поділля, поступаюється політичним гаслами та викликає сепаратистичні настрої. У висліді, можна сказати, плебісцитової акції, як акту масового впливу воли українських батьків, не вдалося перевести.

Вириннає питання: чому П не підписав і не
підписав розці? Головним переломом, як це
просто робила неможливим, була та, що з
правного боку існувала припра, а саме мисл
не було виконано розпорядку до дескрету
Президента Р. П. з 29 листопада 1930 р. Цей
декрет постановляє, що зміну мови назначен
можна переводити лише що 7 літ. Оскільки він не
сказав виразно, чи можна переводити слабшість
там, де минуло більше ніж 7 років іла остан
ньої зміни, або там, де не було нових слабшіс
титу. Поминаючи, що нема ніякого розпорядку
у, щоб узагалі дозвільняло, коли пороблено
зміни мови назначення у тисячах наших шкіл.
Інтерпретація дескрету Президента Р. П., яку
робили українські громадянські члени, ріш
чалася значно, можна сказати двозначно,
ніа інтерпретації, яку робила влада. Дійсно де

були просто заспокоєні дадом і спокоєм у Карпатській Україні та достатком харчів і патріотизмом населення. Найважливішим і найсвітовішим журналістом виявився ред. Н. Гордон Нокс з англійського „Нью Кроніка“, який під проводом команданта прикордонної сторожі полк. Земана перебував два дні на пограниччі і брав участь у нічному бою з диверсантами, яких розбили при допомозі пострілів, скорострілів і ручних гранат. Тепер, після відомої німецької інтервенції, акція диверсантів припинилась і журналісти поволи виїждять із Хусту.

Обмін мехшии між Карпатською Україною і Мадярщиною?

Д-р Братцяно виїхав до Братислави з іншими членами української делегації до українсько-мадярської делемітаційної комісії, щоб посприяти переговорам у справі розмежування меж майна українців на втрачених землях.

Мадярський уряд мабуть погодився на те, щоб асимілювати українську і словацьку меншини на мадирів, які асимілювалися у Карпатській Україні та Словаччині.

ПІМСТА НА ЖІНЦІ.
Мадярська влада арештувала в Ужгороді п-ю Німчукову, жінку директора краєвого уряду суспільної опіки в Хусті та члена Української Центральної Ради Дмитра Німчука. Після цього жінка залишилася в дітях на мадлярській території. За посередництвом членів державної комісії в Будапешті інтерв'ювано, щоб хору жінку дир. Німчука звільнили.

Прем'єр с. д-р Волошиня вернувся до праці

Прем'єр о. д-р Володимир Киздоровіч І від
явора (консиділок) обняв знову урядунання. У
першому він прийняв кількох закордонних
журналістів.

чових одностроїх. Частина стубників, що ще не мали одностроїх, дефілювала у зенітних одягах із жовто-блакитними опасками на руках.

ЛАД НА ПОГРАНИЧЧІ КАРПАТСЬКОЇ
УКРАЇНИ.

„А-Зет“ з 4. п. м. подде, що на пограниччі
Карпатської України від чотирьох днів не за-
питовано ніякого пашадані та що не було ні-
яких сироб диверсії із закордону

О. ЛЕВИЦЬНА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬНОГО 51.

того, що один і той сам інспекторат видав для одної місцевості заборону переводити плебісцит, бо там ще не минуло 7 років від останньої зміни мови навчання, а для другої заборону тому, бо там уже минуло тих 7 років. В обох місцевостях рішення виносила кілька місяців. На основі цього розпорядку можна було дійти до того, що зміна мови навчання могла наступити лише тоді, коли плебісцит переведо би у хвилині переходу одного 7-літнього речинка на другий, себто в год. 12. в році...

Цим ваганням кладе край розпорядок, про який інформує „Дзєнік Польскі“ та який поміщуємо сьогодні на іншому місці. З нього виходить ясно, що декларації можна вносити лише в листопаді і то лише за мовою навчання у школах в яких минає 7 шкільних років відати правосильності останньої зміни навчання. Коли це не станеться, отже коли родичі не візьмуть тоді ініціативи за зміною мови навчання, тоді вони мусітимуть ждати нових 7 років. — Дальшою важною постановою розпорядку, про який мова, є та, що влада може з власної ініціативи зарядити складання декларацій кожного року. Влади 7-и літні речинці не обов'язують. Отже на практиці те, що давніше було можливе для родичів, сьогодні стає можливе лише для влади. Громадяни не матимуть тієї свободи кожночасної ініціативи, яку мали раніш, бо вона може проявитися лише ще 7 років. Таку кожночасну ініціативу матиме лише шкільна влада.

Не будемо аналізувати решти постанов розпорядку. Вони для обличчя українського державного шкільництва не дуже вже важні. Висновок, який треба з них постанов зробити, є такий: відтепер масові публіцисти не будуть можливі, також буде незвичайно утруднена організація можливих публіцистів з одного центрального осередка. Ініціатива заходів за зміну обличчя шкіл та їх практичне переведення мусить перейти на самих родичів, отже на найширші кола українського громадянства. Врешті останній висновок: те, що називалося „публіцизмом“, себто означений збір правих актів, які можна було вести за зміною мови навчання, тратить у теперішній дійсності багато на вартості. Українське громадянство мусить шукати нових шляхів у своїх легальних активних заходах на шкільнім відтинку.

Безперечно це не наступити ani так скоро, ani так легко. Чотири масові палебiсцити, яких вислалом були сотнi тисяч ввнесених декларацiй, приминали українськi маси до означеної палебiсцитової тактики. Не легко тепер буде призначити їх до нової.

Важко нам в одній статті подати нарис цієї нової активності за українським школою, опертою на новім розпорядку. І не є це завданням публіцистики. Тому обмежимося лише до найважливіших аспектів.

Перш усього, на нашу думку, вимогою хвилі є максимальне поширення української діточої літератури поза школою й освідомлення українських родичів у тих правах, що їх усеж таки дає розпорядок, про який сьогодні й мова. Шкільна акція за обличчя і зміст школи, за гасло „українська школа з українським учителем для українських дітей“ повинна перейти до українських політичних партій і стати основою до низових міжнартіїйних порозумінь. Вона повинна охопити, поза освідомленням громадян в їхніх працях і поширенням української діточої преси, видавництва та літератури, ще й такі справи:

Треба вжити жакнайширшу ініціативу і до-
биватись використання цієї точки розпорядку,
яка каже, що влада сама може приступити до
зміни мови навчання, коли змінилося націо-

нальне відношення довілля школи. Таких випадків диспропорції поміж мовою навчання і національним довіллям школи маємо безліч. Для прикладу возьмим лише кілька місцевостей: Бужок, повіт Золочів, має 98 українських дітей, двоє польських та утравків; у школі; Пидусів, повіт Перемишляни, 144 українських дітей, одна (!) польська дитина і утравків; Виявка повіт Тереховля, 200 українських дітей, 8 польських і утравків; Орпівчик, повіт Броди, 80 українських дітей, ні одної польської дитини і мова навчання польська (!); Чолгани, повіт Долина, 221 дітей українських, одна польська і утравків. У стрийському повіті, нпр. у шості селах, Волосіянка, Ополиць, Лавочне-село, Тернявка, Хашованія, Ялинковате є 822 дітей українських, лише одна (!) польська, але всі ці школи є утравкістичні і на десять учителів мають лише трьох українців!). Так само найширші українські громадянські кола повинні домагатися вчителів-українців у школах. Нпр. у шості семилітніх школах у Бережанах, Болехові і Збаражі є на 91 учителя лише (шість!) українці! Врешті, треба розвинути акцію, щоб українське громадянство добивалося більш енергійно своїх державних шкіл по містах, або, щоб поширювало тут мережу українського приватного шкільництва. Як це назвати, нпр., що в Тернополі є 7 (сім) державних семилітніх шкіл, усі з польською мовою навчання, до яких ходить 918 українських дітей і Тернопіль не здобуває досі навіть бодяй на одну приватну українську народну школу!

Живемо в часах такого зросту національної свідомості, що не є важний тільки ефективний успіх даної громадянської акції. Бо коли вона навіть не має конкретних матеріальних здобутків, але підносить у громадян свідомість їхніх прав — вона доцільна. І не є сьогодні важне лише те, чи ми добємося тут і там зміни мови навчання, чи тут і там відкриємо свою школу. Важне є те, що в заходах за школу, її зміст і вартість не можемо ні на хвилину зупинитися. Зміни законних меж повинні виключати лише зміну нашої тактики, однак ніколи перерву у заходах, ніколи застій або мовчану угоду на той став шкільництва, який прийшов у висліді „лекс Грабокської“ та його пізнього практичного застосування. Дотеперішні спорадичні шкільні плевбесанти, організовані з одного осередка стали назатяг неможливі, бо їхня підстава правна змінилась. Алеж саме ця зміна правової підстави створила постійний став запиту до українських громадян, до всіх батьків

Нема доброго снідання
без кави з цикорієм

ЛУНА

— яку виробляє одна —
українська коопер. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

чи вони в засаді погоджуються з об'єднанням змістом школи, до якої ходять їхні діти? Справді, чи племінити, себто покликати до хвалених виступів, перемінлились у постійне референдум, себто в постійну вимогу масової висхідної опіки над молоддю і безперервної ініціативи в обороні прав до школи. Таке повинно бути наше зрозуміння останнього розпорядку. Хоч те не було його інтенцією, провін повинен започаткувати нову добу української масової, постійної і послідовної агітаційної активності на шкільному відтинку. Активності, яку без упину велич та здійснювали самі батьки дітей.

Саме після написання цієї статті, діставши „Денник Законів” з 2. грудня ц. р. ч. 94, у мене є важна постанова, що пересуває речення про вносення декларацій на шк. р. 1938-39, з огляду на спізнену появу „Денника Законів”. Ця постанова каже, що на шк. р. 1938-39 не вносити декларацій між 10. грудня 1938 і 1. січня 1939. р. Відповідно пересунуено в інші чиниці. Отже громадяни тих місцевостей, у яких у тому році минає 7 літ правосвідомості з дня прийняття рішення про мову навчання, повинні пересунути речення використати.

*) Дані, якими тут, і далі, користуємося « н и з р. 1937/38. Вони ніде досі не оголошені, але їх надали ми в першому джерелі. — К.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІ, МІКРОСКОПИ

поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарного приладдя

О. МАЦЯК і С-ка

Доставець Українського Шпиталу
Львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-42

Після провалу генерального страйку.

(Від власного кореспондента).

Париж, 2. грудня 1938 р.

День 30. листопада ц. р. був одним із най-сложніших днів у Франції. Французькі робітники працювали, хоч візвали бури їх до страйку провідники комуністи Генеральної Конфедерації Праці.

Париж затримав був свій звичайний вигляд. Підземні міська залізниця, автобуси, таксівки — всі комунікаційні засоби були в русі. Гради театри, відкриті були всі кіна, ресторани, каварні. Влічнені були теж усі крамничі, всі банкі. Залізничні їздниці, як завжди у Франції, з математичною точністю. Тільки зменшений був обсяг париських щоденників, які дореці мабуть робили доволі інтереси, бо публіка розкоплювала газети миттю. Радіо видавало щораз нові „страйкові“ комунікати. Були це точніше сказати подати міністрів завернені до французьких урядовців і робітників за їхній патріотизм та солідарність з урядом.

Отже день 30. листопада виявився повний погром Генеральної Конфедерації Праці, яку підтримували комуністи, Французьке робітництво вийшло національною солідарністю, ніж синдикальну солідарність за наказом Москви.

В годині 8-й ввечір французьке радіо передало промову прем'єра Лазаріє до французької нації. Президент міністрів ствердив вже тільки повну незалежність генеральної страйку та візвав французьку націю до єдності та праці.

Сьогодні прийшли саміні. Уряд узяв по голові в першій мірі вожака стайку: наприклад Лаон Жво, провісник Ген. Конфедератів. Поши

виратин знаменито платні, бо у грубих сеп-
тисях франків сенекури: він перестав бути ре-
ником Банку Франції, радником т. зв. торгово-
ног каси, членом економічної національної ра-
закупником Франції при Міжнародному
Прати у Женеві, членом ради праці і т. д. і т. д.
До приватних працевластів уряд звернувся й
кланком, щоб вони не були надто гострі при
спіях, які вони тепер переводять супроти сво-
карів.

У Франції був лад, бо уряд знав, що насправді вміє правити державою. Зрештою, день перед заповіданим страйком Далазі відтиснував уся комунікацію. Радіо раптом повідомляло: президент Далазі прийняв генерал-губернатора Парижа, прийняв генералів губернаторів провінційальних міст і т. д. Усі міли, що не були жарту. Безнадійні захопили матеріал страйку Ген. Конфедерації Праці, що мав великих комбатантів чи п. Фроссера (генерал парламенті), що він є кандидатом на прем'єр-міністр проти Далазі, щоб вони приймали рішення проти компромісу — Далазі рішуче відказав. Зовсім, листопад був днем найбільшого його перетинного триумфу.

Нема ніякого сумніву, що спроба тако-
ного страйку викличе у Франції велику
антисемітську. Ми вже не раз зустріли
співачки французької жиди — тоді ті жиди
жили у Франції вже ніл віди, віддаючи
ма своїм молодим я. І, бо всі його покла-
вляти спавати експонати чи п'яніти на розва-
жального жидівства. Ми не будемо адекватно

проти-жидівські балачки, які ми слухали тут у Парижі в день страйку, якого доречі покровителем був колишній прем'єр і соціалістичний провідник Леон Блюм. Леон Блюм знову не передбачив подій. Це взагалі кепський пророк. Три місяці перед приходом канцлера Гітлера до влади він писав, що кар'єра Гітлера вже остаточно задалася; він вірив теж, що „людовий фронт“ вічний і т. д. і т. д. Найновіша вигадка А. Блюма — невдалий проект „окупації“ Бурбонської палати, де містяться палата посівів і посели мали не виходити з саль засідань у палаті посівів і цим зневажали Даллядіє сканкати зараз парламент! Всі партії очевидно відмовили Блюмові взяти участь в цій демонстрації з виїнятком комуністів. Так прийшло до нової невдачі провідника соціалістичної партії. „Але, що ми бідні жиди цьому винні?“ — каже мені один місцевий жид — до

того ще той проклятий Гріншпан, що застрілив не фон Рата, але ціле жидівство в центральній Європі!”

Французька держава вернула собі лядянки Даллядієвої сльї внутрішній, а без сумніву, ще і сльї закордонний престиж. Очевидна річ, що ми не хочемо бавитися в небезпечні пророцтва. Можемо ствердити тільки одне: французька конституція дозволяє прем'єрові бути паном і вождем нації. Сила Франції була завжди зв'язана з іменами великих прем'єрів, як Клемансо чи Пуанкаре. Упадок престижу Франції в Європі був тоді, коли прем'єри не вміли володіти. Даллядіє дав доказ, що в нього спокійні нерви та залізна, хоч і добродушна рука. Франція перейшла пере-множи велику пробу своєї політичної кар'єри у світі.

Ю. С.

МАГ № 1
успіває перлі
і хоронить во-
лосся перед
аппадом.

Новий литовський уряд.

П'ятьох нових міністрів.

Дотеперішній прем'єр Литви О. Міронас утворив новий уряд у такому складі: закордонні справи: Ю. Урбінс (новий), внутр. справи: полк. С. Леонас, оборона: ген. Мустейкіс (новий), справедливість: Я. Гудавскіс (новий), скарб: Ю. Індришіюнас, рільництво: Ю. Скайгіріс (новий), освіта: проф. Тонунас, шляхи: інж. Германас (новий). Дотеперішній міністр оборони ген. Раштікіс залишився на становищі начальника воєди. Як кажуть, він домагався, щоб до уряду втягнути також представників інших партій, тимчасом на-ляпики — новий уряд складається виключно з членів урядової партії.

18. Ц. М. ВІДБУДУТЬСЯ ВИБОРИ ДО СЛОВАЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

18. ц. м. відбудуться у Словацькій вибори до автономного парламенту. Поданою цю вістку, віцепрем'єр Сідор підкреслює, що 18. грудня стане історичним днем.

ЗАМХОВЦІ НА РЕКТОРА УНІВЕРСИТЕТУ ЗАСТРІЛИЛИ ПІДЧАС УТЕЧІ.

Як повідомляє дирекція поліції з Каюжу, замаховці з Каюжу Беху Навію та Петра Андриє і черновецького замаховця Фаггалару застрілили під час намагання втечі.

Як подають польські часописи, убивство Кодреану і товаришів викликало несприхильну реакцію у німецькій пресі.

Вислід виборів до Райхстагу в СУДЕТАХ

98,79 процент голосів за урядом. Урядом оголошено частинні висліди до-повнюючих виборів до Райхстагу, що відбулись у Судетах.

У 66-ох судетських округах 2,211.000 осіб мало право голосувати, 2,183.000 голосувало, 2,178.000 віддало важкі голоси, з того 98,79 при голосі „так“, 1,21 при „ні“.

У ціліх Німеччині голосувало 2,430.000 судетських німців, з того 2,464.000 „так“, 27.000 „ні“.

РАГЛЯНИ ПЛАЩІ ШАПІРА

ЗАМАХ НА ПРЕЗИДЕНТА ВІПСЬКОГО СУДУ В ЧЕРНІВЦІХ ВИКОНАВ 18-ЛІТНІЙ ГІМНАЗИСТ.

В понеділок в год. 14.30 злоч. молодий лю-дей вистріляв 4 рази до президента черновецького віпського суду, полк. Гриньку у хля-дині, як він виходив зі судового будинку. Ні одна куля не поцілила, лиш одна відбилась від муру і легко поранила подполковника в рамя.

Один замаховець утік, другого заковали: є це 18-літній Людовіч, гімназист. Він зізнав, що його спільник зветься Еуген Рагітрук, знайо-мений з усіх гімназій.

Полк. Гриньку виступав у віпських проце-сах проти членів „залізної гвардії“. Незадов-го став він анонімний присуд смерті, що заповні- „екзекують“ на час між 1. і 15. ц. м. Як виходить зі віпської Людовіча, він дістав наказ замаху від „хурів смерті“.

МАДЯРЩИНА, БОЛГАРІЯ ТА АЛЬБАНИЯ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗВОРОТУ ЗЕМЕЛЬ, ЩО ІХ ЮГОСЛАВІЯ ЗАБРАЛА 1919 Р.

Як подає „Дейліг Стандард“, у Лондоні по-важилось погодженим, що Мадярищина, Албанія та Болгарія вимагають до Вігароду жоти з дома-ганням звороту територій, які вони втрачали во світовій війні.

ЕГИПЕТ НЕ ХОЧЕ НІЯКИХ ВЗАЄМИН З БОЛЬШЕВИКАМИ.

СССР запропонував Єгиптові дипломатич-ні й торговельні взаємини, але єгипетський уряд не погодився на те.

Про що говорять Пані.....

... що лише шовковий пудер косметолога д-ра Тушинського містить у собі „Маттін“ витяг з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіологічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужиттю адоволяємося ріжницею вигляду пери. Дістанете у всіх першорядних перфумеріях і дрогеріях. 5-30 2754

Ніяких балачок у справі приналежності Червенської Землі до Польщі.

Резолюції „Зажевія“ у справі Східної Галичини і Карпатської України.

Польська преса називає подією великого історичного значіння зїзд „Зажевія“, що відбувся минулої неділі у Варшаві. Цікаве, що з ухвален-них на тому зїзді резолюцій висувається на пер-ший план резолюція у справі Східної Галичини й Карпатської України.

Перед ухваленням резолюції у справі Схід-ної Галичини забирає слово б. посол Войцехов-ський, який казав: „Ніяких балачок у справі при-належності Червенської Землі до Польщі! На випадок якби“ вплинув український внесок, що домагається територіальної автономії, той внесок треба без дискусії відкинути. Українці вибра-ли в році 1918-19 форму вирішення приналежності Червенської Землі через боротьбу. Кров обо-ронців Львова, кров польського воєня виріши-ла на віки приналежність тієї землі“.

В тому дусі зїзд ухвалив і резолюції: „Загальнопольський зїзд організації учасни-ків незалежницького руху „Зажевія“ у Варшаві, ствердивши змагання одної частини русинів з „українськими“ сепаратистичними тенденціями до того, щоб добути територіальну автономію трьох південно-східних воєвідств“.

І. висловлює переконання, що все, що в я-кийнебудь спосіб виокремлює Червенську Землю з цілості польської Річчипосполитої, сприяє у-країнському сепаратизмові й утруднює польсько-му громадянству на тій землі працю над куль-турним, господарським і суспільним розвитком тієї землі на підставі неперушної та відвічної її приналежності до Польщі.

2. закладає рішучий протест проти всяких проектів територіальної автономії південно-схід-них воєвідств, звідки вони не походилиб.

3. звертається до патріотичної опінії цілої Польщі і всіх польських організацій за підтрим-кою польського громадянства на Червенській Землі в боротьбі за втримання необхідної одно-цілості політичної організації цілої держави.

У справі Карпатської України зїзд „Зажевія“ ухвалив таку резолюцію:

„За своє найближче завдання зїзд уважає добути спільної границі з Мадярищиною. Ця границя то не тільки вияв традиційних та істо-ричних зв'язків між Польщею і Мадярищиною, але це також невідлнчана умова тривалої паци-фікації в середній Європі. Концепція Карпато-України, намієна всупереч волі автохтонної людності — це заперечення історичних і госпо-дарських прав тієї країни і створення осередка постійного ферменту“.

Ці резолюції у справі Червенської Землі, які здобули — згідно зі звідомленням поль-ської преси — повну однозгідність, зголосив президент Найвищого Адміністративного Три-буналу д-р Хелчинський. Крім нього у зїзді взяли участь ще й інші державні достояники: віцепрем'єр Квятковський, віцепіністр скарбу Кожуховський і далі проф. Ромер, сенатор Дроздовський. Зїзд вибрав віцепрем'єра Квят-ковського головою головної ради „Зажевія“.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти“!

„Ломлять і болять суглоби“.

Ту омару щого чують в осні. На пе-терити всі артритики і реуматики. Ї де несути за-тижки і труди до відликували, тинго те треба із де-моністами і заведувати і яке в початках треба по-чати лікувати із причини. Причиною цих недуг є ви-трати хліба в перемілі матерії і за не треба передовсім звертати увагу. Здає мієстра Вольського проти ар-

триту, реуматизму, іксіку та податри є озо-ронним знаком „Reuma“ що мають різку китай-ську рослину Шин-Шен, яку дають перемілу матерії та усувають надмір сонячного жалу. Можна зготу-вати всіх антиках і дрогеріях. Вибрані: Марієтер Е. Вол-ський, Варшава, Залота 14.

Ми є в стані мобілізації до боротьби за Східну Галичину.

Черговий виклад проф. Грабського.

На прилюдному зібранні „Зедночення Поль-куф Земі Червенській“, що відбулося в минулу неділю у Львові, проф. Ст. Грабський виголосив виклад на тему положення Польщі після остан-ніх політичних подій в Європі. Проф. Грабський ствердив, що після зросту могутності Німеччи-ни рівновага захиталася на некористь Польщі. Політика Німеччини змагає випасти до того, щоб оточити Польщу від півдня. Презент не вірив ніколи в спільну польсько-мадярську гра-ницю, бо почавши від 1866 р. мадари завжди були в одному ряді з Німеччиною. Тому єди-ною загорою проти українського завоюу Німеч-чини є порозуміння в Світамі. Користаючи з цієї забори Польща мусить у швидкому темпі збудувати непереможний твердині на окраїнах, скріпивши та збільшивши польщину, що буде рішальною гарантією, що ті загрожені землі за-лишаться при Польщі. Проф. Грабський перекон-аний, що якби чехи були боронилися, перемога була б на їх боці.

Тому проф. Грабський закликає, що польки

мусять боронитися до останку, хоча б знайшли-ся самі проти переваги ворога як в 1920 р. Проф. Грабський уважає, що з тих 1.200 мліонів здо-ток, які уряд признає на „Фонду Оборони На-родовей“ повинно знайтися бодай 300 мліонів на скріплення польщини в Червенській Землі, бо „сила і добробут польського хлопа загарантує приналежність тієї землі до Польщі“. Знаходи-мося в стані мобілізації до переможної боротьби за Східну Галичину — казав проф. Грабський. — Вже місто з польки не омане себе, що будова України з німцями над Дніпром була б для Поль-щі самогубством“.

На цьому зібранні вирішено видавати зо-ветиживим „Земі і Наруд“, якого завданням бу-де боронити польщину та зоорганізувати поль-ську активність на Червенській Землі. Зібрані ухвалили опрацювати конкретні ходи, щоб у-тримувати в якнайшвидшому часі цивілізацій-ну, господарську і боеву перевагу польського елементу на Червенській Землі“.

ФАБРИЧНІ ЦІНИ

продає найкраще
ФАБРИКА БІЛЛЯКовдри, матраци, подушки з пір'я, сінники, простирала, готові по-
шенки, ручники, обруси, полотна, шифони, коци, капі, фіранки

Антін Петрушевський

Львів, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33.
Ціни на бажання даром.

ВЛАСНИЙ ВИРІБ

Як Совіти підготували вбивство полк. Коновальця.

„Фелькшер Beobachter“ з 3. грудня у вступній статті п. н. „Давос — Роттердам — Париж“ приносить на вступі таке висноження вбивства полк. Коновальця:

„Норвеська поліція придбала собі окрему асигнування: вона нарешті ствердила, що вбивець українського провідника Коновальця — це совітський жид Валюх. Цей тип висів уночі на 1. лютого з совітського корабля „Жилка“ у Гаршталі, маленькому портовому містечку Норвегії, поклав поштовою телефоністкою в ліжка та від розмову з Римом. Зараз після цієї розмови, в 2-й год. вночі, Валюх знову пішов на корабель,

що маскувався як торговельний пароплав під назвою „Жилка“ і скоро відчалив з порту до місця призначення... Роттердаму. Знаємо, з ким Валюх у Римі говорив: з полковником Коновальцем. Коновальцем, якого совітський жид переконував у згаданій телефонічній розмові, щоб приїхав до Роттердаму тільки на те, щоб у три місяці потім агинуть від некоеї машини Валюха. Це тепер факт, що кремлівські бандити не пожалували навіть спеціального корабля для перевозу ката, якому доручили відповідальне завдання: вбити українського полковника“.

— О —

Вшануйте 25. роковини смерті Лесі Українки і внесіть передплату на

ПОВНЕ ЛІТЕРАТУРНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ

в 10 томах

ЛЕСІ УКРАЇНКИ

в 10 томах

Видав. видавництво „Українська Книгоспілка“, Львів, Крашевського 23. Передплата на 10 томів 35.— зол. платити ратами. Згорі за цілість 30.— зол. Подорожні в проспектах. Передплату приймає Видавництво або Грошбанк, Львів, Гродницьких 1 в допискою „У. Книгоспілка“.

2—2

Важкий розпорядок, який торкається шкільного педбізнесу.

У львівській „Дзєнніку Польським“ з 4. ц. м. появилася інформація, яка є мабуть передумом або лише змістом важкого виконного шкільного розпорядку. Не ждемо, поки цей розпорядок появиться у „Дзєнніку Законів“ лише — з огляду на його вагу — подаємо в перекладі цілу інформацію „Дзєнніку Польського“:

„Міністр В. І. і П. О. — пише „Дзєнік П.“ — видав у порозумінні з міністром внутрішніх справ розпорядок у справі виконання закону з 31. липня 1924, що має деякі постанови про організацію шкільництва. Цей розпорядок м. і. постановляє, що відсоток руського (українського), білоруського або литовського населення, який дає право родичам виступати з вимогою забезпечення їхнім дітям науки в матірній мові, окреслено на підставі вислідів загального перепису людности. Про положення школи в тій чи іншій місцевості на терені волости рі-

магання в справі мови навчання, можна вносити впродовж листопада. (Всі підкр. наші — Ред.).

Про факт, внесення родичами вимоги ввести до школи недержавну мову навчання повідомить шкільний інспектор перед 1. січнем на сесії того шкільного обводу, щоб уможливити решті родичів виступити у формі принципальної декларації вимоги навчання в державній мові. Декларації будуть брати під уагу ухвалення мови навчання від найближчого шкільного року. Шкільний інспектор представляє кураторові шкільної округи умотивований внесок щодо навчання в такому речинці, щоби справу можна вирішити перед початком найближчого шкільного року, однак не пізніше, як до 1. жовтня. На підставі тих внесків куратор рішає про мову навчання у школі в речинці до кінця травня. Від оречення куратора прислугує родичам відклик до міністерства В. І. і П. О. до 14 днів. Якщо внаслідок відклику проти рішення куратора мову навчання змінити, то цю зміну введуть з початком шкільного року.

Зміна обіймає найближчу першу класу, в чергових літах дальші класи. Щодо шкільної мови навчання устійнено на засаді зголошених декларацій, будуть брати під увагу лише декларації, внесені в тім шкільним році, в якому упливає 7 шкільних літ від дати, коли стало правом останнє оречення, що окреслює мову навчання в даній школі. Якщо в цій речинці ніхто не внесе декларацій, тоді мова навчання, устійнена в попередньому рішенні, обов'язує в черговому 7-літньому речинці. Коли заведе зміна організації школи, або коли шкільна влада рішить, що народдовосте відношення в даному обводі змінилося, як дуже, що школа під оглядом мови навчання тому відношенню не відповідає, тоді шкільна влада з власної ініціативи може зарядити складання декларацій. Складання декларацій можна тоді зарядити в кожному часі, без огляду на 7-літній період, однак зі збереженням речинці, передбаченого в сьогоднішнім розпорядку для складання декларацій.

Рішення здуки (існуючих державних середніх шкіл, загально-освітніх з мовою виключно польською і виключно руською (українською) в одну двомовну школу залежить від міністерства В. І. і П. О. Домагання родичів дітей, що хочуть до школи, удержуваних з податків, що їх оплачує загальне населення, у справі зміни мови навчання, треба вносити у формі декларацій до відповідного органу самоуправи, який представляє ці домагання до рішення куратора, коли річ іде про фахові школи, спеціальні і середні загально-освітні, та інспекторів, коли річ іде про всезагальну школу. Нинішній розпорядок увійшов у життя з днем 2. н. м.“.

Просимо
пам'ятати
про
1'50 зол.

належність за підписаний Вам
наш великий КАЛЕНДАР-
АЛЬМАНАХ „КРИНИ-
ЦЯ“ на 1939 рік. Надеж-
ність просимо переслати
бланкетом ПКО ч. 504.060
(Літо) з допискою „Кр. 39“.

шає не тимчасове приміщення школи, лише місцевість, яку вказано в організаційному декреті школи. Шкільний рік дитини починається з початком шкільного року того календарного року, в якому дитина кінчає 7 літ життя. Управлені виступати з вимогою у справі мови навчання у всезагальній школі є: батько дитини, мати, якщо батько не живе або не виконує батьківської влади, правний опікун, коли обоє родичів не живуть або не виконують влади родичів. Це право прислугує поданням особам, якщо воно відноситься до дітей, котрі в дні початку найближчого шкільного року будуть у шкільному віці. Домагання у справі мови навчання вносять управлені особи індивідуально до відповідного шкільного інспектора.

Урядове ствердження власноручного підпису на декларації можуть робити нотарі, волость уряди або староста. Шкільний інспектор досліджує, чи декларація належна зокрема: 1) чи волость має згідно з останнім списком населення 25 пр. руського (українського) або іншого населення, якщо вплинуло домагання виступити однією з тих мов як мову навчання, 2) за посередництва старости, управи волости, чи підписаний на декларації разом з дитиною мешкає на терені даного шкільного обводу, 3) чи той, хто виступає в ролі опікуна дитини є до того управлений. Декларації, які подають до-

Що писало „Літо“ 50 років тому.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ.

„Газеттєвські русини нещадно заложили з себе братство; тепер закупили під церкву площу, яку дістали за половину ціни від компанії і задумали будувати там саму церкву як з Оліфанті, що ще перед новим роком може бути готова. З нових 1908 роком буде всіх церков в Америці дев'ять: в Шіно-дорт, Кінгстоні, Мінеаполіс, Вінніпегі, Форт-Джеррі-Сіті, Шамоні, Оліфанті і Газеттєві. На кожній церкві мають русини лише одного священика, котрий навіть не вміє нести всім духовну опіку, бо часто трапляється, що одного дня надійде кілька телеграм, що закликають у цілком протилежну сторону. Деякі церкви віддалені від Шенандору на кілька десятків, ба навіть paru сот миль. Народ дуже малочисельний і якби всі ті громади дістали священиків, то й утримання їх було би не гірше від вісипарохів в Галичині.“

ЕТНОГРАФІЧНИЙ СЛІД АВСТРО-УГОРСЬКОЇ АРМІЇ.

„Піхотних полків є в Австро-Угорщині 102; з цього числа складається 52 полки з однієї національності. Чисто слов'янських полків є 32, мадярських 1, німецьких 8 і румунських 3. Слов'янські полки по своїй національності діляться так: 8 полків складається з русинів, 4 з поляків, 6 з чехів, 3 з сербів, 2 з хорватів і 1 з словенів. Далі складається 8 полків з двох народів, а саме 4 полки з русинів і поляків, 2 з сербів і хорватів, 2 з чехів і словаків та полки. Крім цього слов'яни перемішані з іншими національностями в 34 полках. Взагалі служать у піхотній війську в часі мира 45.478 чехів і словаків, 18.337 русинів, 10.678 поляків, 7.901 словенів, 20.371 сербів і хорватів, 97.753 німців, 46.216 мадярів, 11.231 румунів і 31.153 італійців.“

Нова залізнична сполука з Румунією.

До уряду Карпатської України в Хусті приїхала делегація румунських залізниць та цивільних урядів із Сату Марє, щоб почати переговори у справі будови нової залізничної залізниці замість перерваного шляху під Чорним Армом. Як відомо, через ту перерву Румунія стрітила від того часу залізничну сполуку з руською частиною Мармарошчини, що рухалася дошкульно в знаки. Румунська делегація хоче якнайшвидше приступити до будови нової лінії, яка веде від головного бухарестського шляху від Торна Марє на відстані Гальмеї—Королево через карпато-українську територію громади Гуда. Ця лінія відстанню має 35 км., з того 14 км. веде по українській території. Той румунський проект стрікує і прихильною підтримкою карпато-українського уряду і пороблено всі заходи, щоб будову нової лінії можна було успішно почати. Прейником румунської делегації є префект д-р Арделану зі Сату Марє.

РУМУНСЬКА ПРЕСА ПРО РУМУНСЬКУ МЕНШИНУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Як подає АТЕ, бухарестська проурядова „Романія“ помістила статтю про румунську меншину в Карпатській Україні. Стаття стверджує, що під чеським пануванням положення румунів було незавидне: вони мали лише 4 народні школи; на 78-ох учителів було лише 11 румунів.

ПОВІТРЯНІ ТОРПЕДИ.

„Сандей Кронікл“, аналізуючи останні злеті повстанчих ескадр на міста уральської Європи, стверджує, що німецькі літаки, які в такій мірі падали брані дуже численну участь, уживали вперше повітряних торпед, наповнених горючим повітрям. Ці торпеди мають мати велику силу, про що свідчать румунська газета „Зорі“ у Валенсі та в Барселоні. Німецькі літаки впродовж цього жахливого зброю в європейській тунельсько-нападних боях. Англійська армія інформувала далі, що французькі та англійські знавці намагалися прослідити таємницю конструкції цих торпед, однак боляй до цього сила безуспішна.

6) Дня 3 грудня 1938 р. поє. з-р Степанів
кай ніс інтерв'ю до міністра внутрішніх справ
справа події у громадах Натуської, Добрянської,
Броніцької, Заліської, Східницької, Ярославської адм.
жовті та листопали 1938 р.

Нині в 13 годині підпишуть у Парижі німецько-французьку декларацію.

У ДОТЕПЕРІШНІХ РОЗМОВАХ НЕ ПОРУШЕНО СПРАВИ КОЛЬОНІЯ.

Авас повідомляє, що нині (вівторок) в 13 год. міністри Бонне і Рібентроп підпишуть у Парижі німецько-французьку декларацію. Авас пригадує, що ідея цієї декларації зродилася під час побуту мін. Бонне у Берхтесгадені та що Лондон повністю заaproбував її.

Переговори у цій справі йшли без трудно, у ширій атмосфері. Не порушено у них справи колоній ani пресового порозуміння.

Закордонні кола прив'язують до декларації велике значіння.

РІБЕНТРОП ПРИХАВ ДО ПАРИЖА.

Мін. Рібентроп влітав до Парижа з Берліна в понеділок в год. 21.23. Йому товаришить його жінка, шеф пресового бюро міністерства закордонних справ Ашман, директори Гавс і Віль, особистий пресовий референт міністра д-р Шмідт, шеф французького реферату Абел та легатійний радник Брікльмаер.

До Парижа приїхав мін. Рібентроп в год. 11.20; його повитав мін. Бонне й амбасадор Вельчек.

Італійський уряд не відповідає за протифранцузькі демонстрації в італійському парламенті.

ДЕМАРШ ФРАНЦУЗЬКОГО АМБАСАДОРА ТА ВІДПОВІДЬ ІТАЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Як подає Авас, амб. Понсе відвідав мін. Чіано та в імені свого уряду висловив здивування з причини протифранцузької демонстрації в італійському парламенті, на яку члени уряду не зареагували.

Мін. Чіано відповів, що уряд за цю демонстрацію не відповідає. Сам мін. Чіано не сказав у промові нічого, що могло би вразити Францію.

— о —

Мадярщина ввела загальний обов'язок 3-літньої військової служби.

Мадярський міністр нар. оборони пропонує на зборах проурядової партії законопроект про загальну військову службу, яка трива-

ла би в засаді 3 роки, практично у більшій частині років зброї — 2 роки. Вона об'язує всіх мадярів від 18 до 60 року життя.

Навіть населі

КОЛИ В ХАТІ БАТЕРІЙНИЙ РАДІОПРИЙМАЧ

Зв'язок зі світом

е-КОМП

Львів, Сикстуська 29

COMP

Д-Р ПАРКАНІП УВІЙДЕ ДО УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

„Век Новий“ з 7. ц. м. подає таку вістку від свого варшавського кореспондента, який покликується на варшавські джерела: „Третім міністром уряду Карпатської України (Руси в о-ригіналі) мають замінувати на місце Бачинського д-ра Парканія, який є прихильником української орієнтації та є під впливом Берліна“.

МИСТЕЦЬКІ І КУЛЬТУРНІ РАДОАВДИЦІ ДЛЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Від чергового тижня радіостанції Братислава, Банська Вистриця і Пришів почнуть висилати мистецькі українські авдіції. У рамках українських авдіцій будуть теж подавати культурні й господарські авдіції під назвою „Будуймо наше Підкарпаття“.

ПЕРШИЙ ВИСТУП ФЕНЩИКА У МАДЯРСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

Як подає ПАТ, мадярський парламент святочно прийняв послав з новоприсланих земель. Після Ярош та Фенчик диктували цей останній у своїй промові повторив відомі фрази про те, що Закарпаття після 20-ох літ чеського панування хоче вернутися до Мадярщини, яка одиначка може й дати справжню автономію. Населення Підкарпаття — мова — владичі Мадярщини за зиньальничий зусилля у цій справі.

СПРАВА ПОБУТУ ЧУЖИНЦІВ У РУМУНІИ.

ЧЕРНІВЦІ. (ПАТ). В румунській щоденній законі з'явився додатковий розпорядок про контроль чужинців. Розпорядок ухвалено умовили побуту в Румунії осіб, які спростують з списку румунських громадян (як відомо, в останньому часі скреслено багатьох жителів, аокрема на Буковині та в Басарабії). Ці особи отримують „жарті ідентичности“, важкі на один рік. По році документи знову можуть бути продовжені на один рік. Особи, що мають „жарті ідентичности“ підпадають законів про охорону народнього ринку праці, тобто вони можуть бути заняті при праці тільки у відомо-установі усталення кількості до числа зайнятих ко-рінних румунів. За „жарті тотальности“ держа-ва бере оплату від 10.000 до 500 левів, залежно від роду заняття та зарібку.

КОМУНІКАТ.

Українські студентські товариства в порозумінні з кругами старшого громадянства рішили в теперішню пору не улашувати бала і великих вечеринь у часі цілого карнавалу.

Найширші круги української суспільности у Львові та в краю прохаємо підтримати наше становище та закликаємо до збільшення жертвенности на суспільні потреби.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР ГОСТЕМ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. (ПАТ). Сьогодні приїхав сюди італійський міністр корпоратив Ферручіо Лянтіні, що побуде в Німеччині 10 днів.

ПЕРЕГОВОРІ МІЖ ЯПОНСЬКИМ УРЯДОМ ТА КИТАЙСЬКОЮ „ПАРТІЄЮ МИРА“.

Як подає Авас, у Гонконг почалися між японським урядом і китайською „партією мира“ переговори. „Партія мира“ хоче усунути Чанкайшека.

По широкому світі

Мадярський регент Горті рішив, що після національного гимну мають грати частину маршу Ракочі.

Румунського посла з Лондону Грігореску відіслали.

Латвійський міністр закордонних справ Мунтерс приїхав з офіційною візитою до Лондону та відбув розмову з прем. Чемберленом.

З Австрії виїхало 3.000 молодих жителів, яких приймуть європейські держави.

В бельгійському уряді на місце мін. Жерара прийшов Жансен.

Голова національної Іспанії Франко скінчив 46 літ. Уродилин відсвяткував він у тіснійшій гурті з огляду на жалобу по смерті брата.

Американський суд наказав арештувати мексиканського генерала Седілло, який він перейшов на територію З'єднаних Штатів.

Грецьку державну адміністрацію звіден-тралізовано діючи державу на губернаторства.

Французькі моряки страйкують, тому пароплав „Парі“ відплине з Гавру до Нью Йорку з військовою допомогою.

НОВИНКИ.

— З найкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліан Гаушевський — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Канітуляна 3. I. пов., телефон 254-46. 0025 2 11-2

— Громадяни! Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собеського ч. 7, є кооператива „Фарбокрам“, яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, та інші товари. Увесь дохід на „Плану Школу“. 2378 8-10

— Магазины постелі Р. Джалі — Львів, Хоружини 5, поручає ковдри, матрази — перероблює ковдри по 4 зол., матрази по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 182559-100

— Українські авдіції із закордонних радіо-вих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп“, Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— Новина! Появилися дуже пожиточні книжки: 1) „Свят-вечірні й різдвяні страви“, 2) „140 ріжних страв з картопель“ а ціні по 80 сотиків, порто 25 сотиків. Замовляти: „Нова Бібліотека“, Львів, Копцова 4 (і в книгарнях). 2861 1-2

— Книжка про Закарпаття. На дилх появилася накладом видавничої кооперативи „Дружина“ книжка про Карпатську Україну. п. н. „Срібна Земля“. Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на Срібній Землі по-клав великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (плата за згорі), з поштовою пересилкою 1.25 зол. Хто бере бодай 10 прим. і прислав наперед гроші, платити по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтис в кожній українській хаті чи установі. Адреса видавництва „ДРУЖИНА“ — Львів, пошт. скринька 323. (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина“, Львів, ч. 507.977). 2837 — 4

— Третій концерт із циклу ювілейних концертів для відзначення 30-літньої композиторської праці Василя Барвінського, що з незалежних причин не міг відбутися дня 4. XI. ц. р. — відбудеться заходом „Супрону“ 10. грудня (субота) в год. 19.30 в малій залі Музичного Товариства ім. М. Лисенка вул. Шашкевича 5. III. пов. У програмі фортепіанові твори у виконанні піаніста Романа Савицького. 2859

— Загальні Збори Т-ва українських студентів правників „Працівник Громади“ відбудуться 15. січня 1939 р. в малій залі Лисенка. Початок год. 3.30 пополудні. 2822

— В Українським Лікарським Товаристві чергові сходили в п'ятницю 9. ц. м. в год. 7. вечір у залі засідань Українського Шпиталю, вул. Петра Скарги ч. 4. На сходинах: Казуїстичні випадки шпитальних відділів. 2855

— Нові засади куховарства повинні присвоїти собі всі українські господині. Про те подбала „Нова Хата“ і серією книжечок під редакцією Ольги Ліпницької, абсолютки госп. семінарії в Отторбах. Перший випуск „Мясна“ вже по-винся і коштує 70 сот. Обіймає 195 апробованих приписів. Замовляти „Нова Хата“ Львів, вул. Костюшка 5. 2841

— Леонівська вистава буде відкрита в Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові дня 5. березня 1939 в год. 12. впол. У зв'язку з нею відбудеться дня 12. III. 1939 в год. 12. впол. в залі Театру Різноманітностей „Леонівський Рінок“, присвячений народній леонівській музиці, пісні й танцям.

— Андрийський різноманітний вечірний уз-аждже кружок „Р. III“ ім. Т. Шевченка в неділю 11. грудня ц. р. в год. 21. в малій залі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Музика Яблонського. Добрий б-фет по низьких цінах.

— Чергові сходили адвокатів членів С. У. А. відбудуться в середу 7. грудня ц. р. в год. 19.18 (7-18 вечором) у доміні С. У. А. при вул. Костюшка ч. 5. I. п. (Пентробанк). На цих сходинах ала д-р Володимир Липицький обговорить най-новіші лекції Поезизита Р. П.

— Загальні Збори Т-ва „Войківщина“ в Самборі відбудуться в суботу 10. ц. м. в год. 18-18 вечором у доміні Т-ва Українська „Бесі-ла“ при вул. Шопена ч. 6 з такою програмою: нарад: звіт з діяльності, вибір нової управи. I виступ та звіт.

— Напад на редакцію „Сигналі“ в Львові В суботу 3. ц. м. вечором зазнавали невідомі нападники до авдіей редакції журналу „Сигна-лі“ в Львові при вул. Гавке Богача ч. 12. Тоді пел Курячок відчинив двері і до кімнати „Бесі-ти“ молодих нападників підступили на різко-чором. Довідавшись, що мають його аерса со-

бою, молоді напасники кинулись на ред. Курилюка. Один з напасників ударив його залізною водопровідною трубою в голову. Ред. Курилюкові вдалося відобрати напасникові трубу і нею дістав сам напасника. Це абсурдно так напасників, що вони втікли, залишивши на місці дві залізні труби і шапку.

З сільськогосподарського цвинтаря забрали тілі останки воєни УГА. Пишуть нам: В четвер 1. грудня п. р. передполуднем приїхали до села Строніятина пов. Львів поліцейські зі станції поліції в Жидатич з двома українцями, поведеними, м'якими робітниками і фірою з Підлісок Малих та викопали на місцевому цвинтарі тілі останки стрільця УГА Андрія Вужевича і Сокальщини, який поляг підчас польсько-українських боїв такий недалеко цвинтаря у травні 1919 р. Цю могилу місцева молодь і старше громадянство зберігали у аразковому стані, подібно як і могилу другого стрільця УГА, свого односельчанина Григорія Мороза. Його тілі останків не могли забрати поліцейські з огляду на рішучий протест найближчої рідні. Тілі останки вбитого стрільця Андрія Вужевича вивезли зі села в невідомому напрямі.

Найменша винагорода адвокат. апікантів. Начальна Адвокатська Рада — пише польська преса — вже устійнула норми винагороди адвокатських апікантів. Окружні адвокатські ради висловились за тим, щоб адвокатські апіканти ліставали місячно найменше 120 зол. Кружляють поголоски, що в половині грудня п. р. міністр справедливості оголосить контингент нових адвокатів та адвокатських апікантів.

— Вітатя рука між сміттям. Підчас вивозу сміття з каменіці при вул. Гаванера ч. 3. робітник знайшов вітатю мужеську руку, яку передано до інституту судової медицини. Здогадуються, що рука належала до недужого мужчини на пістряка якого незалежно оперували у шпиталях.

— Перед ліквідацією „Бунду“. Варшавська адміністраційна влада перевела ревізію в кількох школах життєвих професійних організацій, м. і. у приміщенні соціалістичного „Бунду“. Забрали якісь матеріали та притримали кільканадцять осіб. У зв'язку з цим є чутки, що „Бунд“ мають узагалі ліквідувати.

— Хорвати домагаються автономії. В останньому часі, головню у зв'язку з виборчим рухом, помітно змагається автономістичний рух серед хорватів. На великих прилюдних зборах у Загребі один з хорватських провідників заявив, що хорватський народ сам уміє вирішити за свої права, якщо хорватська проблема не буде подогоджена за найближчих 6 місяців.

— Всі посли на фронт. З Риму повідомляють, що Італійський парламент прийме закон, на основі якого на випадок мобілізації і війни всі посли до парламенту мусять відійти з першими відділами на поле бою, щоб дати примір своїм виборцям.

— Гангстери скопили 18-літню ученицю. Недалеко містечка Ексон Гіа у штаті Меріленд гангстери напали на дві учениці, які вертались до дому з монастирської школи. Одна з дівчат утікала, друга попала в руки гангстерів, які витягнули її до вантажного ванта і відіхали. Поліція веде енергійне слідство, але покищо без ніякого успіху. На дорозі знайшли книжки, що належали до скопленої учениці. Громадянство Злучених Держав схильоване до краю новим виступом гангстерів.

— Пістора міліона марок замість метрики. Одна родина в Маргграбі у Східній Пруссії звернулася навіть до американських урядів шукаючи на всі боки доказів свого арийського походження. По якійсь часі дістала відповідь, що в американським банку зложена для неї спадщина у висоті півтора німецьких марок. Американська влада вже від довшого часу шукала безуспішно часів цієї родини, щоб повідомити її про спадщину.

— Жінка — рід. прикраси! Дебуди у салоні, трамваї, на вулиці, чи в театрі створюється Памі востаннє прикраси своєї краси. Вона догдє подобиться, якби, тоді її сподобать і поцінують. Це немов прикраси пророк жінки. Оскар Файелд висказав це в аполонічній пьесі: „Жінка — це рід. прикраси!“ Дівею році кожен собі життя без такої кокетки „декорації“. Тому і нічого дивного, що жінка дані владдає так багато алатів і витрате так багато зусиль, щоб бути витягнута. Не тільки одні і жінки, але і теж жінки, і перукарки, устат. оці руки витягають з дивовиного алатів і зробили прикраси. Отже жінки роками витягають до „декорації“ таємних жіночої краси і там жодної собі прози громадськості в цілім світі — беззастудний світлові вода на північному півдні 5 світін теж відомі билим нудер в світлі 5 світін. Forcé, а теж Forcé.

Заніс. Фотоді експерименту відкритих нових візерунків, зображень ділянки ширшої тієї жоді „Францішка Йосифа“ в зобраб, які зображать мило рух.

Зі сцени та естради.

БАЛЕТ ПАРНЕЛЛЯ.

Це найбільше популярна польська танкова група, що має передусім цілу, подекуди і пронагадивний характер головно у своїх обідаках да кордоном. І хоча це ліліпут в порівнянні з великими балетовими виставами чи хочби оперовими танковими ансамблями на Заході Європи та Америки, то всеж слідно, що всі члени групи (6 осіб) адисципліновано і віддано працюють над постійним підвищенням свого мистецького рівня. Парнелля, не розгублюється в абстрактах і символах, не потапає в інтуїтивних переживаннях, але композиції свої спирає передусім на досконалість руху і барви. І тому техніка в нього блискуча, нероз навіть перетикає акробатичними штуками, але це саме необхідне в його танковому жанрі: гротески, пародії, гумор. Невгавні оплески збирала на двох останніх виступах у Львові чоловіча танцювальна група Зізі Галіама. І справді подивляти треба її нестримний радістю життя темперамент і опляну повітряною легкістю техніку. В „Масках“ вона дала доказ, що вміє також підглянути людські слабості сторінки і дотепно їх пропустити крізь криве дзеркало танкової пародії. На друге місце поруч З. Галіама вибивався молодий танцювальник Т. Воліньський. Пружний як сталевий вісь, повним широкого розмаху і гарних ліній скоками і блискучим крутінням нагадує справжній класичний тип. Найкраще у Парнелля виходить народня тематика, хоч це ні копіювання, ні стилізація народніх танків, а виключно рухові фантазії сперті на фольклорі. Взагалі всі танкові продукції Парнелля ідуть під гаслом „ж“, і при знаменитій техніці цілої групи йому вдається досягнути чисту танкову форму; колиж річ у пантомімічній відношенні танкової дії, що акцентує фавбу, де йде про „ж“, тоді це виходить в нього слабше. І тому „На румовищах Еспанії“ було слабо відчуте, і майже позбавлене драматичної сили. Це радше неопрацьований нарис до конструктивної композиції. — Костюми і музичний провід доповнювали гармонійно цілість, а публіка провела мило оба вечори.

М. Пастернакова.

Чи знаєте, які заслуги поклала „Просвіта“ для національного добра? Якщо так, то впасти свою нитку у прапор „Просвіти“!

3 театру.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМ. КОТЛЯРЕВСЬКОГО: „СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ“. Історичне видо-вище на 4 відслони Гр. Меріам-Лужинського. Історична обробка проф. д-ра В. Щурата. Архаїзація мови д-ра Коструби. Сценічна реалізація В. Блавацького. Декорації Л. Боровника.

Покимщо не виявився у нас драматичний талант у роді Виспявського, що зміг би чи міг би як той, свого часу не тільки популярний, але й звеличування польського драматурга, воскресити на сцені великі постаті з національного минулого, надихані патосом патріотизму для підкріплення сердець, що прагнуть великого майбутнього для свого народу. Але наш театр відчуває інтуїтивно необхідність таких пес чи хочби тільки таких видовищ. Звідаки й беруться інсценізації, як ось життя Шевченка та оце останнє Слово про Ігорів похід. Чого не зробить драматичний талант — це намагається заступити інсценізатор.

У 850 ліття Ігорового походу на половців прийшли Гр. Меріам-Лужинському добра думка інсценізувати подію, що і так чудово оспівав невідомий автор. Пеано, що про таку інсценізацію можна сказати більш-менш те саме, що сказав один рецензент про повість, яку видали в ілюстраціях. Він узагалі був проти того, щоб повість ілюструвати, бо був переконаний, що навіть найкращий мистец не зуміє змалювати постатей з повісті так, як їх змалював собі індивідуальна уява кожного читача. Читачи безсмертну поезію ми бачимо її героїв у світі, що його кладає на них сприймання літературного твору. Але тільки людей читає інші те чудову поезію хочаб навіть у перекладах, яких тільки човналося. Тому думка інсценізувати її добра. Для тих, що не хочуть виправжувати своєї уяви, що люблять мати готові ілюстрації до тексту — це видовище, яке варт побачити.

Інсценізатор вбрав зміст цілої поеми в чотири картини: 1. Плач Ярославич, 2. В половецькому степі. 3. На зорі Ярослава Осмомисла в Галичі. 4. В Києві. Він подав навіть про те, щоб змалювати всі ці чотири картини. Затею, якої спричинником є грецький купець — найцікавіша, на

жаль, постать у цілій інсценізації — Пантелеймон Темиргос, і яка дала йому змогу дати у третій картині сцену повну внутрішньої драми. Але в тіні отого хитрого грека залишився в інсценізації головний герой поеми, Ігор, який мав чим западати уяву глядача, хоча це повинно було бути основним завданням інсценізації. Інсценізатор звернув більшу увагу на дві зображені сцени: плач Ярославич в першій картині і разня в четвертій, які випали справді ефектно, хоча в першій картині Ярославича змалював своїм плачем серед оповідання отроків, що вилупився з поля бою, і в другій не виявився індивідуальність великого князяського князя, що виступав над усіми просторами рідної землі.

Вистава дуже обаялива: гра артистів, костюми, декорації. Недогляд інсценізатора, що змалював у тіні постать Ігоря, скріпив ще й факт, що постать притягнув грек Темиргос у величайшій інтерпретації В. Блавацького. Свій зображений мав Я. П. Рудакевич у ролі боярина Хвалімиша. В Левицька в ролі княгині Ярославич виглядала дуже маестатично, достойна Л. Боровник (Святослав) і Б. Паларій (Ярослав Осмомисл). Багато темпераменту виявила Степова (Кончаківна). Всі інші артисти у великій мірі причинилися до того, що вистава була нерісина.

„МАРУСЯ БОГУСЛАВКА“ — історично-мистецька пєса на 5 дій М. Старинського.

В умовах нашої дійсності історично-мистецькі пєси сповняють з повним успіхом своє виховне завдання. З такою саме міркою підходить інтелекція до тих пес, що творять основний стрижень у репертуарах усіх наших театрів. Однак хто підходить до такої мірки до невідомої вистави нашого репрезентативного театру — заподієв би крам самій пєсі та артистам. „Маруся Богуславка“ не є жива пєса, незалежно від своєї трохи стародраматичної форми і вона таки пєса, коли риторика її з ріжними живими образами, що виступають драмами, не мають ні сюжету ні сценичної дії. Тимто ні на саму пєсу ні на гру артистів не треба аж дивитись крізь патрістичні окуляри.

Передовсім „Маруся Богуславка“ виступає з деякими сценічними змінами на користь драматичної напруги; те, що занадто вже побутовішню та декламаційно виглядало в оригіналі, тепер тече.

Ізро ту виконавців головних ролей: озвирити хіба в суперлативах і нікого з них можна булоб вирізнити зокрема. Відомо, що це пописова роля Л. Криницької і коли її виставили китиці квітів від публіки, оплески від публіки, що залила навіть проходи між кріслами, змінилися у спонтанну овацію. Г. Сокачова як завжди стилева, в ролі пані-матри Маруся Беніаделла ширя та безпосередньо як Лєс — друга Марусі і всі три виконавці виконали роль: В. Блавацький (Грей-мурза), Б. Паларій (Степан) та Самокишин (Софрон — дідусь Марусі) поринали своєю грою, за що їм теж не жалувала їм бурхливих оплесків. І рівно як коршмак лєдми чи матиє скорі до свого суперника. Як мистец декорацій виставиється теж у великій мірі до мистецтва мистецтва цілої вистави.

Гарні були костюми, естетичне вбрання, лишень трюк одязінок, дуже добра була сцена козаків. „Маруся Богуславка“ перукарки все це належить до козирів репертуару наших театрів.

Український Театр ім. І. Котляревського: ЧІР ЛЕСІ УКРАЇНКИ. „Поганна жінка Хуса“.

„На полі крові“.

Велике літературне імення Л. Українки сить доохочувати наш театр, щоб виставити пєси. Досі ще поділені думки щодо того, чи пєси можуть жити на сцені чи краще їх читати. Коли сить театру в дії постатей, що виступають конфліктами з собою та середовищем, і більшість драм Л. Українки в тімалі за театром. Та для них, що люблять поетичне слово зі сцени, театр зустрічає турбу книжки, коли вони неспроможуть руки.

Драматичний епос „Поганна жінка Хуса“ робить вражіння фрагменту драми в першій дії чи нарис, залишеного в уяві думкою доловити його пізніше. І це булоб сказати, яка провідна думка пєси. Коли в ній ми маємо бачити мистецтво як жінка представнича ірода, палача, тетрарха Хуса — Поганна жінка Хуса Христову, то в цій картині лабати мистецтва має мотив любови Хуса до своєї родини, багато товаришеска розмова між Хусом та Поганною. Не протиставляючи жінка римський світ античному, а

Redaktorzy: dr Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnycki; Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo”, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo”, Lwów.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видавець: Товариство Видавниче „Діло”, Львів. З друкарні С-кого Видав. „Діло”, Львів.